

Tàu Trung Quốc đào đúp tại Đá Vành Khăn (Mischief Reef), Trường Sa. Ảnh do máy phi cơ trinh sát P-8A Poseidon của Hải quân Mỹ chụp ngày 21/05/2015. U.S. Navy/Handout via Reuters

Trung Quốc và ASEAN ngày 18/05/2017 đã nhốt trí trên mặt biển để thảo luận khung của một bộ Quy Tắc Ứng Xử hữu phòng ngừa xung đột tại Biển Đông. Chỉ tiết thừa nhận không được tiết lộ, những nhĩ u ngĩ nhìn thấy đĩ là đĩ u hiĩ u tiĩ n bĩ đĩ vĩ mĩ t vĩn kiĩ n đĩ đĩ c gĩ lĩn tĩ 15 năm nay. Câu hỏi đĩ t ra là liĩ u đĩ thảo luận đó có thể đĩn tĩ mĩ t thừa nhận mang tính ràng buộc chĩ m đĩ t tranh chấp hay không ?

Trĩ liĩ phĩng vĩn của truyĩn thông Đĩc Deutsche Welles, Bill Hayton, mĩ t chuyên gia nĩ tiĩng vĩ châu Á, hoài nghi vĩ khĩ năng hai bên đĩ t đĩ c mĩ t thừa nhận thĩ c thĩ khĩ dĩ chấp nhĩn đĩ c trong thĩ gian trĩ c mĩ t, đàm phán sĩ còn gay go, và đĩ m tích cĩ c duy nhĩ t theo chuyên gia này vĩ c hai bên thảo luận vĩ nhau sĩ cho phép xây đĩng sĩ tin tĩng, và dù tranh cãi, đĩ u đó vĩn tĩ t hĩn nhĩ u so vĩ không nói năng gì cĩ.

Trung Quốc chiêu đĩ các lĩng giĩng ?

Về tình hình tại Biển Đông động đất gián tiếp sống trong vài năm gần đây sau cơn sóng thần khoan HD-981, chuyên gia Hayton cho rằng đó chủ yếu vì Bắc Kinh đang tung chiến dịch chiêu dụ các nước Đông Nam Á, và dồn sức vào việc bồi đắp các đảo nhân tạo mà họ kiểm soát tại vùng Trường Sa.

Ông nhận thấy có một sự chuyển biến rõ ràng ra cùng lúc. Một là Trung Quốc đang mở chiến dịch chiêu dụ Đông Nam Á và cố tránh làm những người có thẩm quyền cho các láng giềng tức giận.

Â

Từ gần 3 năm nay tình hình khá yên bình. Tuy nhiên căng thẳng bùng lên với Việt Nam sau khi Trung Quốc triển khai giàn khoan trong vùng biển tranh chấp, Trung Quốc đồng loạt hành xử tất cả những nhiệm vụ. Chuyên gia này cho rằng Bắc Kinh đã cảm thấy đã thua thiệt nhiệm vụ trong việc đó và tiếp tục đã không làm những thủ đoạn.

Những cùng lúc thì Trung Quốc cho bồi đắp các đảo trong vùng. Có lẽ việc đó đã hút hết nguồn lực của Trung Quốc. Khi mà các đảo này xây xong thì có thể thấy Trung Quốc có thái độ hung hăng trở lại.

Một điểm khác cần lưu ý là Trung Quốc cũng có tranh chấp với Nhật Bản và đang dồn những sức lực vào tranh chấp với Senkaku/Điếu Ngư. Trên mặt lịch sử, Trung Quốc chưa bao giờ tiến hành dồn sức vào hai mặt trận cùng một lúc. Thông thường nếu một mặt trận này tích cực thì mặt trận kia kém năng động hơn. Và đồng loạt đó là dấu hiệu đang diễn ra hiện nay.

Về phía Trung Quốc sự tiến hành Đới Hải Đông trong năm nay, và có thể là giới lãnh đạo Bắc Kinh không muốn gây xáo trộn, làm mất ổn định khu vực trước lúc diễn ra một sự kiện then chốt như thế.

Hơn nữa Trung Quốc đang vận động những người ủng hộ kinh tế cho con đường tơ lụa mới OBOR của ông Tập Cận Bình, đó cũng là lý do khác khiến cho Trung Quốc kiềm chế cho tình hình yên tĩnh vào lúc này.

Trung Quốc đã thực hiện những gì muốn làm ?

Theo quan điểm nghiêm túc hiện nay, Trung Quốc đã hoàn toàn ngừng gì họ muốn hoàn toàn tại Biển Đông, cho nên tình hình hiện tại yên ổn ngừng hẳn một chút.

Đôi vị chuyên gia Hayton lập luận này có phần đúng : Trung Quốc đã chi m đóng toàn bộ quần đảo Hoàng Sa, họ đang xây dựng căn cứ của họ ở đây.

Họ cũng đang xây dựng đảo nhân tạo ở Biển Đông, ngừng công trình xây cất chĩa xong hẳn. Đó sẽ là ngừng căn cứ rớt húng mạnh. Chuyên gia nghĩ là Trung Quốc cũng muốn xây dựng căn cứ trên bãi Scarborough nữa, và đó là điểm m thứ 3 trong tam giác sự kiện Biển Đông.

Trung Quốc có nhu cầu lý do để muốn xây dựng các đảo này. Một số đảo là do vịnh để lách sẽ, lãnh thổ, còn một số khác là nhằm che giấu tàu ngầm nguyên tử ở Biển Đông hay để làm bàn đạp tung lốc lừng ra gần eo biển Malacca, ngăn ngừa Mông phong tỏa đường tiếp tế của họ trong trường hợp họ ra chiến tranh.

Điểm theo khung COC không đến đến đâu ?

Riêng với kiến Trung Quốc và ASEAN vừa thông báo dứt khoát thu hồi trên điểm theo khung bộ quy tắc vùng xanh (COC) ở Biển Đông, ông Bill Hayton cho rằng từ lúc có điểm theo khung cho đến khi dứt điểm chốt khoát thu hồi theo trên một bộ quy tắc vùng xanh, còn đường còn rất nhiều chông gai, nhất là khi Trung Quốc vẫn muốn bệ đỡ bãi Scarborough thành một cứ điểm quân sự để khống chế Biển Đông.

Do đó ông không nghĩ là bên thân điểm theo khung này sẽ đến đến một cái gì sắp tới đây. Nhưng các cuộc thảo luận trên vịnh để này là một phần ngừng theo tiếp xây dựng sự tin tưởng. Vì các mối nghi ngờ vào bàn và thảo luận với nhau với ngừng chuyên này là tiếp hẳn không nói gì cả.

Ông Hayton phân tích lý do khi ông không nghĩ là các bên sẽ dứt khoát thu hồi.

Một là Trung Quốc vẫn giữ ý muốn xây dựng trên bãi Scarborough. Và họ sẽ không ký bất kỳ một cái gì có thể ngăn chặn không cho họ làm việc này.

Điểm khác nữa là Trung Quốc rất ghét bất một thỏa thuận trói buộc với một pháp lý, trong lúc mà ASEAN thì lại muốn đi u này. Đối với các nước ASEAN ký một bộ quy tắc chung x mà không có « ràng » (tức là không có tính ràng buộc) thì không có ý nghĩa gì cả. Họ muốn có một loại công cụ để kiểm soát hành vi của Trung Quốc, Bắc Kinh thì không muốn đi u này chút nào.

Một điểm bất đồng thứ ba là Trung Quốc muốn giữ hạn việc áp dụng bộ quy tắc chung ở Trường Sa trong lúc những nước như Việt Nam và Philippines muốn đưa Hoàng Sa và bãi Scarborough vào. Hạn chế thứ hai của hiệp định này là như thế nào.

Chính sách của Mỹ gây bất an

Đối với chuyên gia Hayton, chính sách của rõ ràng với Biển Đông của chính quyền Mỹ hiện nay đang khiến cho đồng minh và đối tác của Mỹ trong vùng bất an, nhất là khi có dấu hiệu là ông Donald Trump có khả năng nh tay với Trung Quốc trên hồ sơ Biển Đông để tranh thủ Trung Quốc trên vấn đề Bắc Triều Tiên.

Trường hợp ông Hayton nêu lên vấn đề liên quan đến hành trình của chiếc tàu sân bay Mỹ USS Carl Vinson, thoạt đầu được cho là đi về phía bán đảo Triều Tiên nhưng lại không đi đến đó như theo thông báo ban đầu tiên mà chuyển khu vực sau đó. Trên nguyên tắc con tàu có con đường ng ng h n để đến vùng bán đảo Triều Tiên là đi xuyên qua Biển Đông, nhưng Mỹ lại không chặn con đường đó mà lại đi vòng.

Điều đó khiến người ta thắc mắc liệu đó cũng là đồng thái thiển chí của Mỹ đối với Trung Quốc để Bắc Kinh mạnh tay hơn với Bắc Triều Tiên hay không.

Theo Bill Hayton nhưng gì mà chính quyền Trump đang làm đã tỏ ra nhu cầu cảm giác bất an của các quốc gia Đông Nam Á. Họ cảm thấy vướng tâm hơn với chính sách ngoại giao Mỹ từ nhiệm vụ Barack Obama.

Các quốc gia này muốn Mỹ cam kết, dấn thân nhiều hơn, và với ông Obama, họ cũng thấy rõ hơn điếu Mỹ chuần bệ thế chấp. Nhưng bây giờ thì họ không biết cam kết của Mỹ đi với họ như thế nào, ông Trump có gật qua mặt bên quyền lợi của họ để chấp trung vào Bắc Triều Tiên hay không. Đó là điếu có lẽ họ đang suy ra.

Trong tình hình mới, bối cảnh đó, những nước trong vùng đang nghĩ đến việc đưa vào các tác nhân khác như Nhật Bản, đang gia tăng những cam kết dấn thân như cung cấp tàu, hỗ trợ tài chính, tiếp nhận chung chung hơn.

Việt Nam - Trung Quốc, quan hệ hữu nghị những sơn sàng đi phó vũ trang

Riêng với Việt Nam, ông Bill Hayton ghi nhận hai hướng hành động song song : xây dựng mối quan hệ với Trung Quốc, những tăng cường vũ trang để sơn sàng đi phó với Bắc Kinh khi cần.

Một điếu rõ ràng là Việt Nam đang xây dựng mối quan hệ với Trung Quốc. Đã có những cuộc gặp song phương, Việt Nam đang hàn gắn lại mối quan hệ. Yếu tố hai nước cùng là công sơn cũng là điếu kiện thuận lợi. Mối liên hệ giữa hai hướng thân mật hơn trước nhiều, và cho phép những thoả thuận cấp độ hơn là thoả thuận giữa hai chính quyền với nhau.

Những Việt Nam đang thấy cũng nâng cấp quân đội, mua một loạt trang thiết bị quân sự các tàu ngầm có thể đưa tàu Trung Quốc.

Tóm lại Việt Nam đang làm hai chuyện cùng một lúc : xây dựng quan hệ hữu nghị với Trung Quốc trong lúc vẫn nâng cao khả năng quân sự, theo hướng xây dựng một khả năng đưa quân sự đáng kể đi với Trung Quốc nếu phải đi đến một cuộc điếu.

<http://vi.rfi.fr/chau-a/20170524-asean-trung-quoc-duong-den-giai-phap-cho-bien-dong-con-xa-voi>
i